

Návrh na změnu partitury

Jolana Havelková, Lucie Vítková

Ze setkání umělkyně Jolany Havelkové a Lucie Vítkové vznikl vizuálně akustický projekt s názvem Návrh na změnu partitury.

Řada souborů Jolany Havelkové je spjata s rodným Kolínem a okolní krajinou. Její práce ale představují spíše esenci těchto míst, než popisný záznam.

Podnětem ke vzniku projektu Návrh na změnu partitury se stala osobní reflexe tvorby hudebního skladatele a dirigenta Františka Kmocha (1848–1912), jehož jméno je pro mnohé téměř synonymem Kolína. Kmochovy písně a jejich aranžmá pro dechové orchestry vycházely v minulém století v mnoha edicích a ve stovkách notových sešitků. Jolana Havelková od roku 2005 tyto notové záznamy sbírá a skenuje a se získaným materiálem dále pracuje. Notové záznamy i jednotlivé hudební sekvence upravuje, mění jejich vizuální podobu, a tím i jejich možnou hudební interpretaci. Z původních Kmochových záznamů interpretací a apropiací lidových písní vznikají grafické partitury doposud nehraných a nově interpretovaných skladeb. Společná většině souborů je jejich základní struktura: notová osnova a tvar not. Někdy na povrch vystoupí jednotlivý grafém, jindy vzniká složitá, vrstvená struktura, vycházející z geometrického tvarosloví či dokonce z podoby počítačových kódů. Výslednou podobou je potom fotografie či fotogram (solitér nebo malá série), jindy autorka zůstává u digitálních tisků a vznikají větší cykly, ponechávající celý původní sešitek pohromadě v podobě autorské knížky ve velmi transponované podobě.

Takto nově vzniklé partitury se staly podkladem pro vlastní přednes, pro další interpretaci, tentokrát ve zvukové podobě. Jolana Havelková oslovila Lucii Vítkovou, která se vedle hry na akordeon věnuje také kompozici a hudební improvizaci. Lucie Vítková předložené transformované notové záznamy interpretovala v reálném prostředí několika míst Kolína. Prostředí, ve kterých nahrávky vznikaly, vyhledala Jolana Havelková po nastudování mnoha materiálů a jsou často přímo propojené se životem Františka Kmocha a jeho hudebním působením. Vznikly jak terénní nahrávky s vlastními hudebními nástroji (akordeon a foukací harmonika) – někdy obohacené o zvuky a tóny akustických předmětů nalezených přímo na místě – tak i nahrávky s hudebními nástroji (klavír, varhany, tympány), které byly součástí v nejrůznějších prostor. Některá místa poskytla ideální podmínky pro interpretaci partitury, například klášterní kostel Nejsvětější trojice, jinde je záznam hudební produkce doplňován a překrýván zvuky a ději z prostředí (nahrávky na Kmochově ostrově).

Hudební složka se odehrává na pomezí improvizace a kompozice. Lucie Vítková pracuje s akustikou, prostorem a s jejich aspekty. Partitury čte na základě počátečního, zjevného konceptu – zpracovává nejprve vizuální složku, jako je například rytmus, struktura, barva a celkový pocit. Následně s těmito parametry pracuje a improvizaci je rozvíjí. V některých partiturách jsou zbytky původní notace, které jsou hratelny, takže lze zaslechnout i původní souzvučky, melodie, či tóny, často ale nepoznatelně uspořádané. Hru také ovlivňuje prostředí, ve kterém skladby vznikaly – jsou tedy i určitým druhem hudební topografie.

Ve vnitřních prostorách Lucie Vítková pracovala hlavně s akustikou – velmi specifickou v kostele, poněkud sušší například v tanečním sále Na Zámecké a v sokolovně. Venkovní prostředí s sebou přineslo jakýsi dialog: rozhovor mezi Lucií Vítkovou, partiturou a okolím. Na tyto zvuky autorka buď reagovala a komunikovala s nimi, nebo je ponechala jako součást pozadí skladby. V některých případech pak byly skladby dokončovány v počítači, podstata původního improvizovaného materiálu však byla zachována, ostatní byly ponechány v původním syrovém stavu. Všechny skladby mají statický charakter, i když uvnitř s bohatým a pestrým obsahem, právě tak jako partitury Jolany Havelkové. Posлуhače vtáhnou a zastaví.

Helena Musilová